

תובנה בחינוך מהפרשה - ויצא

הוראת הגר"י אדלשטיין בחינוך

באחת ההזדמנויות הצגתי שאלה לפני מו"ר מרן הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין שליט"א וביקשתי לדעת כיצד מתמודדים עם הבעיה, שלצערנו ידועה, שבחור לא קם בזמן לתפילה? ואביא לפני הקורא את השאלה כצורתה, ותשובת מו"ר שליט"א כפי שהשיב:

אני שומע לא פעם מהורים שמלינים על כך שבנם לא קם בבין הזמנים לתפילה בזמן. הוא יכול לקום בשעה תשע, או עשר, ואף אחרי כן, ורק אז הולך להתפלל, וישנם הרבה הורים שהדבר מכעיס אותם מאוד ואינם יודעים כיצד לנהוג עם בנם הבחור בעניין הזה. כמו כן ישנם הורים שכועסים ומצטערים על כך שהבן הבחור (בישיבה קטנה) בא מהישיבה לבית ולא רואים אותו פותח ספר או גמרא ולומד. ולפעמים יכול להיות מצב בו אבא מספר בכעס על כך שבין הזמנים שלם הוא לא ראה את הבן שלו לומד או פותח גמרא. כמו כן יש הורים שכועסים או מצטערים על כך שהבן הבחור לא אומר דברי תורה על שולחן השבת בסעודות כלל! והשאלה היא, כיצד לנהוג במקרים אלו? תשובה:

"צריך לדעת שזו שאלה קשה!!!

הבחור שקם מאוחר להתפלל, אפילו אחרי שדיברו איתו, אם הוא הולך לבית הכנסת, לעזוב אותו, פשוט לא להעיר לו דבר!!! ואודות הלימוד בבין הזמנים ודברי תורה על שולחן שבת השיב הרב בזה"ל:

"צריך לדעת שלדברים אלו ישנו דבר בסיסי ויסודי מאוד, לא טוב כלל שהתקשורת בבית בין האבא לבן היא בסגנון של קצין (מפקד) שנותן הוראות לחייל שלו, האבא צריך להיות גם קצת חבר של הבן, לפעמים לשחק איתו, לטייל איתו, או לעשות איתו התעמלות. ואז מידי פעם אחרי שהאב מתעמל עם הבן שלו הוא יאמר לו: עכשיו בוא נעשה יחד התעמלות לנשמה, נלמד יחד עמוד גמרא, וילמד עימו בשמחה... ואז יראה איך לאט לאט הבן לומד יפה גם בבין הזמנים ושמח לומר "ווארט" ודברי תורה על שולחן שבת". עד כאן. הרי לנו דעתו של גדול עד כמה צריך האדם להיות שקול וסבלן, דואג ואוהב באמת לבניו, לא בשביל שיספקו לו את הסחורה הנדרשת לו, אלא בשביל שיעשו רצון קונם ותו לא, וגם עליו מוטל לעשות כל מה שהבורא דורש ממנו בהענקת הדרך הנכונה לבניו ותו לא!!! את השאר יש להשאיר לקב"ה.

נקודת זכות על עשו – "כי ציד בפיו"...

עשו הרשע הגיע לשפל המדרגה, עד שהיה מנותק לחלוטין מכל רגש של לקיחת אחריות על מעשהו ולא חש צורך כלל להתנתק מדרכו הרעה.

את כל זה ידע יצחק אבינו ע"ה, אך בגדלותו ובגבורתו, שם את הכל בצד וחיפש את הנקודה דרכה אפשר לקרב את עשו, ואכן מצא "כי ציד בפיו"... הוא יודע להביא לאבא אוכל, יודע לשאול שאלות כדי למצוא חן בעיני אביו, על אף שהיו אלו שאלות מדומות הנובעות מתוך הרצון למצוא חן ותו לא, מכל מקום דווקא מכאן רצה יצחק לנסות לבנותו, לקוממו ולהקימו.

להתאמץ כדי לאהוב...

קיים בו יצחק בעשו בנו את מאמר הפסוק "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת אל מקומו ואיננו", על כן נאמר בתורה "ויאהב" יצחק את עשו, יצחק הוצרך לעשות פעולות ולעבוד על מידותיו כדי לאהוב את עשו, ואילו לעומת זאת אצל רבקה נאמר "ורבקה אוהבת את יעקב", את יעקב אוהבים כי הוא יעקב, ואצל עשו צריך להתאמץ בשביל כך - "ויאהב"...

ואכן, דווקא מתוך אהבתו של יצחק לעשו בנו ורצונו לרוממו ולהעלותו מהמקום שבו הוא נמצא, מצא בו את נקודת האור של הרצון לכבד הורים, וממנה השקיע בו בכל הכוחות ונתן לו את ההרגשה שעל ידי הבאת הצייד נגרמת לו נחת רוח והואיל וכך אהבתו אליו גדולה, בנוסף העריך יצחק את שאלותיו הנבובות על מנת לתת לו חשיבות.

ואמנם, בענין זה הצליח יצחק אבינו ע"ה לאין ערוך, שהרי המדרגה אליה הגיע עשו במצות כיבוד אב ואם היתה נשגבה ביותר וכפי שמובא בדברי חז"ל:

אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל ימי הייתי משמש את אבא, ולא שימשתי אותו אחד ממאה ששימש עשו את אביו.

אני, בשעה שהייתי משמש את אבא, הייתי משמשו בבגדים מלוכלכים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים, אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו, לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות. אמר: אין כבודו של אבא להיות משמשו, אלא בבגדי מלכות.

(בראשית רבה פר' טו אות טז)

ועוד אמרו חכמינו זכרונם לברכה, בזכות מה זכה עשו שראשו נקבר במערת המכפלה, לפי שכשהיה אומר לו אביו "עֲשֵׂה דבר פלוני", היה אומר לו עשו "על ראשי"! הדבר מלמדנו על ערכה של מצות כיבוד הורים, שעם כל רשעותו של עשו, זכה שראשו ייקבר במחיצתם של אבות העולם! בגלל היותו מכבד את אביו.

עשו אמנם היה סמל לשחיתות, ואת זה ידע יצחק אבינו ע"ה היטב, אך מאידך כאשר ראה בו נקודת אור אחת של עשיית הטוב במצוה אחת, "כיבוד הורים", טיפחו וקירבו אליו ובכך גרם לו להתעלות בה במדרגות נשגבות... בכדי שלכל הפחות זיכרון אחד טוב יהיה ממנו לדורות... ויהיה לו בזה איזו אחרית ואולי אף שחר.

עלו בידינו עד עתה שתי נקודות מהותיות ומרכזיות בעבודה שבין אדם לחברו:

א. לראות את הטוב שיש בכל יהודי, ומשם להתחבר אליו ולקרבו.

ב. להגיע באמת לנקודה הפנימית של עצמי בחיים, ולהזהר מאוד שלא לחיות בסתירות ובפיצול אישיות.

חלק בלתי נפרד מעבודת האדם הוא להיות שלם בעבודתו, כשפיו וליבו שווים, לא לעשות חשבונות משיקולים של נגיעות או רווחים כאלו ואחרים, אלא להשליט את השכל על הלב, ממשלת השכל על הרגש...

רק כשיבחן עצמו בפלס מאזני השכל התורני, ויווכח לדעת שאין הוא פועל מחמת נגיעותיו האישיות, או אז יתאמת בנפשו שח"ו אין בתוכו איזה עשו קטן!!!